

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
دانشکده پرستاری مامایی

پایان نامه جهت اخذ کارشناسی ارشد پرستاری
آموزش بهداشت روان

بررسی ارتباط بین مشکلات روانی - اجتماعی با درک از حمایت اجتماعی
در خانواده های معتادین

استاد راهنما:

سرکار خانم ناهید دخت شریفی نیستانک

استاد مشاور:

سرکار خانم دکتر نعیمه سید فاطمی

استاد آمار:

جناب آقای عباس مهران

دانشجو:

حمیده منچری

شهریور ۱۳۹۱

چکیده

مقدمه: اعتیاد به مواد بعنوان یکی از مشکلات بهداشتی، روانی، اجتماعی قرن حاضر است که علاوه بر اینکه ابعاد جسمی، عاطفی و اجتماعی فرد معتاد را تحت تاثیر قرار می دهد، موجب مشکلاتی برای جامعه و همچنین خانواده های آنان شده و باعث مشکلاتی مانند اضطراب، افسردگی و... برای این خانواده ها شده است. بنابراین با توجه به مشکلات این خانواده ها و با توجه به آمار بالای اعتیاد در جامعه و همچنین تحقیقات اندک در مورد خانواده های معتادین پژوهشگر هدف خود را بررسی مشکلات روانی - اجتماعی این خانواده ها قرار داده و ارتباط آنرا با حمایت اجتماعی شناسایی نمود.

روش کار: این مطالعه، یک مطالعه توصیفی مقطعی از نوع همبستگی بوده و تعداد ۴۰۰ نفر عضو درجه یک فرد معتاد که نقش حمایت و رسیدگی به فرد معتاد را داشتند نمونه پژوهش را تشکیل دادند که به روش تصادفی ساده از مراجعین به مرکز درمانی ترک اعتیاد پنج آذر گرگان انتخاب شدند و سپس پرسشنامه در مورد خانواده های آنان تکمیل شد. از ابزار SCL90 برای بررسی مشکلات روانی اجتماعی و از ابزار حمایت اجتماعی نورتوس برای بررسی حمایت اجتماعی استفاده شد و سپس داده ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی در نرم افزار SPSS.v16 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده ها نشان دادند که بیشترین اعضای خانواده های شرکت کننده در این مطالعه (۳۶.۸ درصد) دارای افسردگی متوسط، ۳۵ درصد، اضطراب متوسط و ۴۸/۸ درصد بدون پرخاشگری و از نظر حساسیت بین فردی بیشترین آنها (۴۰/۸ درصد) دارای حساسیت کم بوده اند. درک از حمایت اجتماعی بیشتر خانواده ها (۷۰/۳ درصد) در سطح متوسط بود. نتایج نشان داد بین اضطراب ($p<0.001$)، افسردگی ($p<0.001$)، حساسیت در روابط بین فردی ($p<0.001$) با درک از حمایت اجتماعی ارتباط معنی داری وجود داشت در حالیکه این ارتباط بین پرخاشگری با درک از حمایت اجتماعی معنی دار نبود ($P=0.055$).

نتیجه گیری: از یافته های این پژوهش (وجود مشکلات روانی و اجتماعی در خانواده های معتادین و ارتباط آن با درک از حمایت اجتماعی) می توان در ارائه مراقبتهای خانواده محور در وابستگی به مواد استفاده کرده و همچنین نتایج این پژوهش می تواند پایه و اساسی در جهت پیشگیری از مشکلات ناشی از اعتیاد با دیدگاه خانواده محوری باشد.

واژه های کلیدی: مشکلات روانی اجتماعی، حمایت اجتماعی، خانواده، اعتیاد

Tehran University of medical sciences
Faculty of nursing and midwifery

**Assessment of relation between psychosocial problems and
perceived social support in drug abuser families**

Thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of master of nursing

By:Hamideh mancheri

Supervisor:Nahid sharifi nistanak

Co supervisor: Dr.Naiemeh seyed fatemi

Sept 2012

Abstract

Background: Addiction (drug abuse) is one of the psychosocial and health-related problems in the present century. Addiction, not only can negatively influence physical, emotional and social aspects of addicted people and their families, it may also impose a stressful lifestyle to the victims and great burden to the society. Some aspects of these difficulties include depression, anxiety and other psychological problems which can affect both families and their addicted members. Because of the increasing rate of the addiction and drug abuse in Iran and its overwhelming psychological effects on families with addicted members, we investigate psychosocial problems and their relationship with perceived social support in families of addicted people.

Methods: 400 first degree family members of the addicted people at 5-Azar Addicts Rehabilitation Center of Gorgan have been randomly selected in this cross-sectional study. Subjects were in charge for supporting addicted members in the family. Initial assessment of family situation has been performed using a demographic questionnaire.

Psychosocial problems and perceived social support in the family were evaluated by the Symptom Checklist-90 (SCL-90) instrument and Nourtos Social Support Scale, respectively. All data were analysed by spss.v16.

Results: Most subjects suffered moderate depression (36.8%) , moderate anxiety (35%). no aggression (48.8%) and low levels of interpersonal sensitivity (40.8%). Moreover, most subjects (70.3%) displayed moderate levels of perceived social support. While there was no significant relationship between perceived social support and aggression, our results indicated significant relationship between perceived social support and anxiety ($p<0.001$), depression ($p<0.001$), and interpersonal sensitivity ($p<0.001$).

Conclusions: The most important aspect of the findings in the present study (psychosocial problems and their relationship with perceived social support in the families of addicts) can be applied in the protective family-centered plans for addicts. Furthermore, our results may provide a more constructive way for the family-centered approach to prevent addiction-induced difficulties.

Key words: Psychosocial problems, social support, family, addiction.